

БУЏЕТ ЗА ГРАЂАНЕ

институција Босне и Херцеговине
и међународних обавеза Босне и Херцеговине

2024

БУЏЕТ ЗА ГРАЂАНЕ

Надлежности институција
Правни оквир
Буџетски календар и буџетски процес
Макроекономске пројекције и предвиђања

ПРИХОДИ

РАСХОДИ

Расходи по COFOG класификацији
Институције Босне и Херцеговине и
износ њиховог буџета
Највећи корисници буџета

БУЏЕТСКИ РЈЕЧНИК

ПИТАЊА, КОМЕНТАРИ
И СУГЕСТИЈЕ

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANCIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

БУЏЕТ ЗА ГРАЂАНЕ

институција Босне и Херцеговине
и међународних обавеза Босне и Херцеговине

Издавач:

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине

За издавача:

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине

Дизајн и компјутерска припрема:

Графички студио „Лик“ Бања Лука

Штампа:

ГРАФИД д.о.о. Бања Лука

За штампарију:

Бранислав Иванковић

САДРЖАЈ

Уводна ријеч министра	5
Буџет за грађане	6
Надлежности институција Босне и Херцеговине	8
Правни оквир	8
Буџетски календар и буџетски процес	9
Макроекономске пројекције и предвиђања	10
Приходи	12
Расходи	14
Расходи по СОFOG класификацији	15
Институције Босне и Херцеговине и износ њиховог буџета за 2024. годину	16
Највећи корисници буџета	20
Буџетски рјечник	32
Питања, коментари и сугестије	33

Поштовани грађани и грађанке,

Министарство финансија и трезора БиХ наставља активности у циљу унапређења буџетске транспарентности која укључује припрему и објаву буџета за грађане. У складу са наведеним, припремљена је публикација „Буџет за грађане институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2024. годину“, као илустровани водич који на јасан и једноставан начин приказује како се прикупља и троши новац из Буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ.

Жеља нам је да наставком ове активности постанемо још отворенији и одговорнији према грађанима по питању планирања, управљања и коришћења финансијских средстава институција БиХ.

Сврха овог документа је да јавности омогући бољи увид и разумијевање начина на који институције на државном нивоу планирају, распоређују и троше јавна средства из буџета. Имајући у виду да новац који долази у буџет потиче од пореских обвезника, наша је обавеза да њиме располажемо у најбољем интересу свих грађана Босне и Херцеговине те да представимо јасне и разумљиве податке о изворима прикупљеног новца и његовом трошењу.

Документ је намијењен свим лицима која желе да буду обавијештена о плановима појединих институција БиХ, као и свима онима који желе да прате трошење новца при реализовању постављених циљева.

Буџет за грађане за 2024. годину укључује скраћени осврт на буџете још пет институција БиХ (у претходним публикацијама били су укључени буџети других институција) са циљем додатног упознавања јавности са надлежностима институција БиХ.

Искрено се надам да ће овај документ пружити одговоре на кључна питања у вези са Буџетом институција БиХ и међународних обавеза БиХ, али и подстакнути што већи број актера да изнесу своја мишљења и сугестије које ће бити основа за припрему Буџета за грађане у наредном периоду.

Отворени смо за значајније учешће грађана/грађанки у буџетском процесу у припреми будућих докумената „Буџет за грађане“ и поред уставних ограничења у структури буџета институција БиХ. Желимо да креирамо приступачнији и разумљивији буџет, јер је и то једна од полазних претпоставки унапређења управљања јавним финансијама.

Радујемо се сарадњи у наредном периоду.

Срдачан поздрав,

МИНИСТАР

Др Срђан Амиџић

Новац којим располажу институције власти на свим нивоима у својим **буџетима** је новац грађана. Приходи власти долазе од грађана кроз порезе и плаћање разних такса и накнада. Поред овога, приходи долазе од **концесија** за искориштавање ресурса који су дио заједничке баштине па припадају свим грађанима. Чак и када приходи долазе од кредита, грађани су ти који ће их морати отплатити на крају. Институције власти су одговорне за средства у оквиру буџета те одлучују у име грађана о расподјели прикупљених средстава за различите намјене.

Имајући у виду да је буџет и одраз **јавних политика**, јасно је због чега у земљама са развијеном демократском културом постоји значајан интерес јавности за бројна питања која се тичу буџета. Грађани желе да знају и одлучују о томе како ће се трошити њихов новац. При томе је основни предуслов за учешће грађана у процесу одлучивања о буџету њихова информисаност. У складу са тим, задатак органа власти је да осигура јавност рада и пружи информације о свим битним питањима у процесу креирања, усвајања и извршавања буџета.

Буџет за грађане је документ који сажима и појашњава основне информације из буџета. То је извјештај, представљен у приступачном формату, који користи једноставан и јасан језик који грађани могу разумјети. Ако су у стању да разумију, грађани онда могу да остваре своја грађанска права у демократији – они могу постављати питања која осигуравају да власт објашњава оно што ради у њихово име.

Буџет

акт којим се предвиђају сви приходи и расходи у једној години.

Концесија

дозвола власти која се даје правним или физичким лицима за обављање одређене дјелатности по унапријед утврђеним условима.

Јавна политика

план или смјер дјеловања институција власти.

Буџет за грађане

поједностављен и илустрован приказ одређених дијелова званичног Буџета.

Надлежности институција Босне и Херцеговине

Према Члану III **Устава** Босне и Херцеговине, сљедећи послови су у надлежности институција Босне и Херцеговине:

- а) Спољна политика,
- б) Спољнотрговинска политика,
- ц) Царинска политика,
- д) Монетарна политика,
- е) Финансирање институција и међународних обавеза Босне и Херцеговине,
- ф) Политика и регулисање питања имиграције, избјеглица и азила,
- г) Провођење међународних и међуентитетских кривичноправних прописа, укључујући и односе са Интерполом,
- х) Успостављање и функционисање заједничких и међународних комуникацијских средстава,
- и) Регулисање међуентитетског транспорта,
- ј) Контрола ваздушног саобраћаја.

Уставом је, у истом члану, предвиђено да све владине функције и овлашћења које нису Уставом изричито повјерена институцијама Босне и Херцеговине припадају ентитетима. Истовремено, Босна и Херцеговина може преузети надлежност у оним стварима у којима се о томе постигне сагласност ентитета; стварима које су предвиђене у Анексима 5-8. Општег оквирног споразума; или које су потребне за очување суверенитета, територијалног интегритета, политичке независности и међународног субјективитета Босне и Херцеговине, у складу са подјелом надлежности међу институцијама Босне и Херцеговине. За вршење ових надлежности, према потреби могу бити успостављене додатне институције.

Тренутно, у Босни и Херцеговини постоји 75 буџетских корисника односно различитих институција (министарстава, агенција, регулаторних тијела, правосудних институција и слично) које су директни корисници Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Правни оквир

Закон о финансирању институција Босне и Херцеговине је закон којим се уређује припрема, доношење, извршење, рачуноводство, извјештавање и надзор Буџета Босне и Херцеговине. Према овом закону, Буџет представља акт Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине којим се утврђује план финансијских активности буџетских корисника, који обухвата пројекцију износа прихода и утврђеног износа расхода за период од једне фискалне године. Овим буџетом такође је утврђена горња граница цјелокупног дуга Босне и Херцеговине, укључујући и постојећи дуг и пројекцију новог дуга за дату фискалну годину. Такође су дефинисани и буџетски корисници, а то су све институције Босне и Херцеговине и сви остали органи који се финансирају из буџета, као и регулаторна тијела.

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине је надлежно за припрему буџета, извршење буџета и финансирање буџетских институција, координацију активности како би се осигурала буџетска средства и инвестиције јавних средстава те обавља остале активности у области финансирања буџетских корисника у складу са Уставом и законом.

Устав

основни правни акт неке државе којим се успоставља политички и правни поредак.

Буџетски корисник

институције и сви остали органи који се финансирају из буџета.

Буџетски календар и буџетски процес

Буџетски календар је прописан Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине и њиме се дефинишу активности које су битне у вези са припремом и доношењем Буџета. Тако је дефинисана временска динамика и одговорност појединих институција у вези са припремом доношења званичног Буџета.

Буџетски процес се заснива на прописаним активностима свих учесника у процесу припреме и усвајања Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, те извршења, извјештавања и контроле.

Буџетски процес започиње у јануару када Министарство финансија и трезора до 31. у мјесецу свим буџетским корисницима доставља буџетску инструкцију са буџетским календаром за припрему **Документа оквирног буџета (ДОБ)**.

Буџетски процес

процес који обухвата припрему и усвајање буџета, његово извршавање, извјештавање и контролу.

Документ оквирног буџета (ДОБ)

пројекција трогодишњих прихода и расхода односно средњорочна пројекција буџета.

31. март

Дирекција за економско планирање има обавезу израдити нацрт макроекономских пројекција за текућу и три наредне године.

15. јуни

Министарство финансија и трезора доставља Документ оквирног буџета Савјету министара на усвајање.

1. јули

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине доставља буџетским корисницима Инструкцију за припрему захтјева за буџет сљедеће године.

1. октобар

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, након обављених консултација с буџетским корисницима, подноси Савјету министара Босне и Херцеговине Нацрт Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за наредну годину.

1. новембар

Предсједништво Босне и Херцеговине дужно је поднијети за наредну годину Приједлог Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

31. јануар

Министарство финансија и трезора БиХ буџетским корисницима доставља буџетске инструкције са буџетским календаром за припрему Документа оквирног буџета и годишњег буџета.

15. април

Одјељење за макроекономске анализе Управног одбора Управе за индиректно опорезивање припрема нацрт пројекција прихода од индиректних пореза за текућу и три наредне године. Буџетски корисници достављају табеле прегледа приоритета Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине.

30. јуни

Савјет министара усваја Документ оквирног буџета.

1. август

Буџетски корисници достављају захтјеве за буџет сљедеће године.

15. октобар

Савјет министара има обавезу Предсједништву Босне и Херцеговине поднијети Нацрт Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за наредну годину.

31. децембар

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине разматра Приједлог Закона о буџету који подноси Предсједништво Босне и Херцеговине, и у складу са властитим пословником усваја Закон о буџету.

Макроекономске ројекције и предвиђања

У сљедећој табели дате су процјена и пројекције макроекономских индикатора БиХ за период од 2020. до 2026. године, које је у септембру 2023. године припремила Дирекција за економско планирање Савјета министара Босне и Херцеговине.

Након пандемијске године коју је обиљежила свјетска здравствена и економска криза, Босна и Херцеговина је у 2021. години забиљежила снажан опоравак економског раста са стопом раста БДП-а преко 7%.

ИНДИКАТОРИ	ЗВАНИЧНИ ПОДАЦИ		ПРОЈЕКЦИЈЕ			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Номинални БДП у мил. КМ	40.031	45.518	48.462	51.170	53.956	56.932
Номинални раст у %	12,5	13,7	6,5	5,6	5,4	5,5
БДП дефлатор (претходна година = 100)	104,9	109,5	104,4	102,6	102,4	102,1
Реални БДП у мил. КМ (претходна година = 100)	38.144	41.560	46.421	49.853	52.697	55.776
Реални раст у %	7,2	3,8	2,0	2,9	3,0	3,4
Инфлација мјерена индексом потрошачких цијена у %	2	14	6,2	3,1	2,2	1,9
Потрошња у мил. КМ	34.259	39.284	41.618	43.255	44.741	46.249
Реални раст у %	3,8	1,8	0,9	1,4	1,2	1,3
Владина потрошња у мил. КМ	7.595	8.513	8.939	9.296	9.575	9.843
Реални раст у %	2,9	1,3	1,2	1,5	1,0	0,7
Приватна потрошња у мил. КМ	26.665	30.771	32.679	33.958	35.165	36.405
Реални раст у %	4,0	1,9	0,8	1,4	1,3	1,5
Инвестиције (брutto) у стална средства у мил. КМ	8.399	10.081	10.656	11.229	12.083	13.023
Реални раст у %	5,1	0,3	0,7	3,5	5,7	6,3
Владине инвестиције у мил. КМ	1.193	1.356	1.451	1.610	1.771	1.948
Реални раст у %	-31,5	-5,0	1,9	7,8	6,8	7,7
Приватне инвестиције у мил. КМ	7.206	8.725	9.205	9.619	10.312	11.075
Реални раст у %	15,3	1,2	0,5	2,9	5,5	6,0
Увоз у мил. КМ	21.104	28.230	29.648	31.762	34.133	37.025
Номинални раст у %	26,8	33,8	5,0	7,1	7,5	8,5
Реални раст у %	20,6	6,2	1,1	5,7	6,0	5,9
Извоз у мил. КМ	16.665	21.954	23.133	25.527	28.228	31.421
Номинални раст у %	38,7	31,7	5,4	10,4	10,6	11,3
Реални раст у %	24,6	12,0	2,3	8,4	8,5	8,1
Национална бруто штедња у % БДП-а	23,5	23,3	23,3	24,0	25,0	25,8
Биланс текућег рачуна у мил. КМ	-923	-2.045	-2.071	-1.873	-1.632	-1.573
Раст у %	-17,9	121,5	1,3	-9,6	-12,9	-3,6
Биланс текућег рачуна у % БДП-а	-2,3	-4,5	-4,3	-3,7	-3,0	-2,8

Статистички подаци БХАС-а за 2022. годину показују да је упркос изазовима (сукоб у Украјини, инфлација, успоравање глобалног раста), Босна и Херцеговина остварила релативно снажан раст БДП-а од 3,8% (Агенција за статистику Босне и Херцеговине, Саопштење, „Бруто домаћи производ, расходни приступ“, 26.08.2023. године).

Процјене међународних институција, попут DG ECFIN (European Commission, „DG ECFIN, „European Economic Forecast“ Summer 2023, September 2023), и домаћих статистичких података, указују на очекивани економски раст Босне и Херцеговине од око 2% у 2023. години према ДЕП-у.

Структура предвиђеног раста указује на кључну улогу домаће тражње, посебно кроз очекивано повећање финалне потрошње.

Иако екстерне динамике играју кључну улогу у економским кретањима Босне и Херцеговине, посебно у 2024. години, институционални капацитет земље за провођење структуралних реформи ће бити важан фактор у обликовању економске перспективе од 2024. до 2026. године.

Према посљедњим пројекцијама DG ECFIN-а, очекује се слабљење инфлаторних притисака са стопом инфлације од 3,2% те постепена стабилизација економског раста на око 1,5%. У наведеном трогодишњем периоду, очекује се просјечна годишња стопа економске експанзије од око 3%, са кључним подстицајима раста кроз повећање приватне потрошње и инвестиција. Ако се има у виду да би током овог периода пројектована стопа економског раста била виша у односу на раст јавне потрошње, удео исте у БДП-у би се дјелимично смањило, на око 17,3% на крају 2026. године.

Макроекономија

подручје економских наука које се бави укупном привредом неке области (земље), проучавајући међусобне односе укупне (агрегатне) производње, прихода, запослености, цијена и других варијабли.

Номинални БДП

представља збир количина произведених финалних добара (роба и услуга) од стране резидентних јединица у земљи током одређеног периода помножен са њиховим текућим цијенама.

Реални БДП

представља збир количина финалних добара у сталним (умјесто текућим) цијенама те указује на количину произведених производа и услуга.

Економски раст

подразумијева укупан пораст производње, производних капацитета и свих других дијелова једне привреде, односно представља раст укупног *outputa* једне привреде усљед раста радне снаге, капиталних добара те унапређења технологије и продуктивности.

Бруто домаћи производ (БДП)

макроекономски индикатор који показује вриједност финалних добара и услуга произведених у земљи током године, изражено у новчаним јединицама.

Инфлација

представља повећање општег нивоа цијена у односу на вриједност новца.

Владина/јавна потрошња

(Издаци за крајњу потрошњу владе) – Сектор владе се састоји од свих институционалних јединица које, уз испуњавање њихових политичких обавеза и улоге економског регулисања, у начелу производе нетржишне услуге (могуће и робе) за индивидуалну или колективну потрошњу те редистрибуишу доходак и богатство. Издаци за крајњу потрошњу владе укључују двије категорије издатака:

- Нетржишни *output*, осим инвестиција за властити рачун; који се мјери трошковима производње, умањен за повремену продају.
- Владине набавке роба и услуга од тржишних произвођача, које се без било каквог трансформисања пласирају домаћинствима, као социјални трансфер у „натури“.

Спољнотрговинска размјена

представља свеукупну размјену роба и услуга једне земље с иностранством (увоз и извоз роба и услуга).

Приходи, примици и финансирање

Приходи буџета институција БиХ планирани су на основу Глобалног оквира фискалног биланса и политика у Босни и Херцеговини за период 2024-2026. година.

Основни приход у оквиру Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2024. годину односи се на порески приход односно приходе са Јединственог рачуна Управе за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине (1.020.500.000 КМ).

Остали приходи и подршка за финансирање институција Босне и Херцеговине односе се на непореске приходе (248.015.000 КМ) те трансфере од других нивоа власти (759.000 КМ).

Финансирање обухвата пренесени вишак средстава из претходних година (73.833.000 КМ) те пренесени вишак средстава из 2023. године у складу са чланом 9. Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине (11.000.000 КМ).

Примици обухватају примитке од сукцесије (717.000 КМ) и примитке од продаје сталних средстава (576.000 КМ).

На крају, треба додати да приходи Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине укључују и приходе за сервисирање спољног дуга у износу 1.430.733.053 КМ, а односе се на измирење обавеза институција Босне и Херцеговине, ентитета и Брчко дистрикта.

Стална имовина

дио имовине који ће остати непромијењен, тј. задржати исти појавни облик, у временском року дужем од годину дана и који неће бити утрошен у једном нормалном производном циклусу (нпр. земља, зграде, машине итд.). Набавља се са намјером да се користи у властитом пословању, а не за даљњу препродају.

Трансфери од других нивоа власти

новчана средства која виши или нижи нивои власти дозначавају у буџет са циљем реализације појединих програма и/или функција.

2.786.133.053 КМ

УКУПНИ ПРИХОДИ, ФИНАНСИРАЊЕ И ПРИМИЦИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ИНСТИТУЦИЈА БиХ И ПРИХОДИ ЗА СЕРВИСИРАЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОБАВЕЗА БиХ

86.126.000 КМ

ОСТАЛО ФИНАНСИРАЊЕ И ПРИМИЦИ

1.269.274.000 КМ

ПРИХОДИ И ПОДРШКЕ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ИНСТИТУЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1.430.733.053 КМ

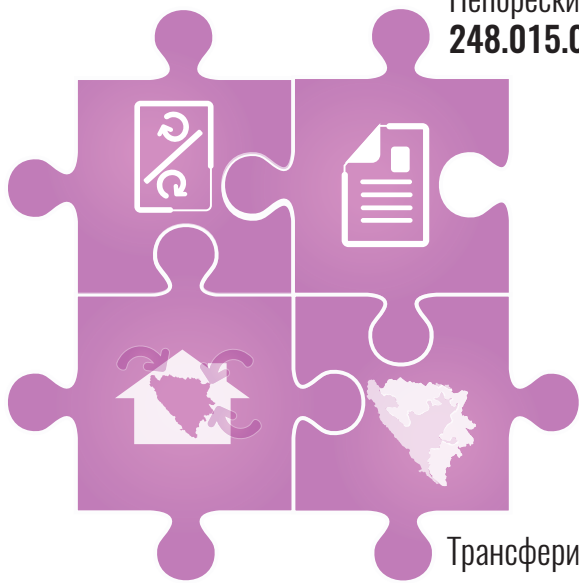
ПРИХОДИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ СПОЉНОГ ДУГА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Пренесени вишак средстава из 2023. године у складу са чланом 9. Закона о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2024. годину **11.000.000 КМ**

Порески приходи **1.020.500.000 КМ**

Непорески приходи **248.015.000 КМ**

Текуће подршке из иностранства **0 КМ**

Трансфери од других нивоа власти **759.000 КМ**

Непорески приходи **248.015.000 КМ**

Приходи од административних такса	16.905.000
Приходи од судских такса	453.000
Приходи од посебних накнада и такса	65.134.000
Приходи од такса у поступку индиректног опорезивања	30.969.000
Приходи од личних и путних докумената и регистрације возила у Босни и Херцеговини	49.381.000
Приходи од финансијских јавних институција и нефинансијских јавних предузећа	64.567.000
Приходи од камата и курсних разлика	900.000
Приходи од новчаних казни	7.520.000
Властити приходи	7.750.000
Остали приходи	4.436.000

РАСХОДИ

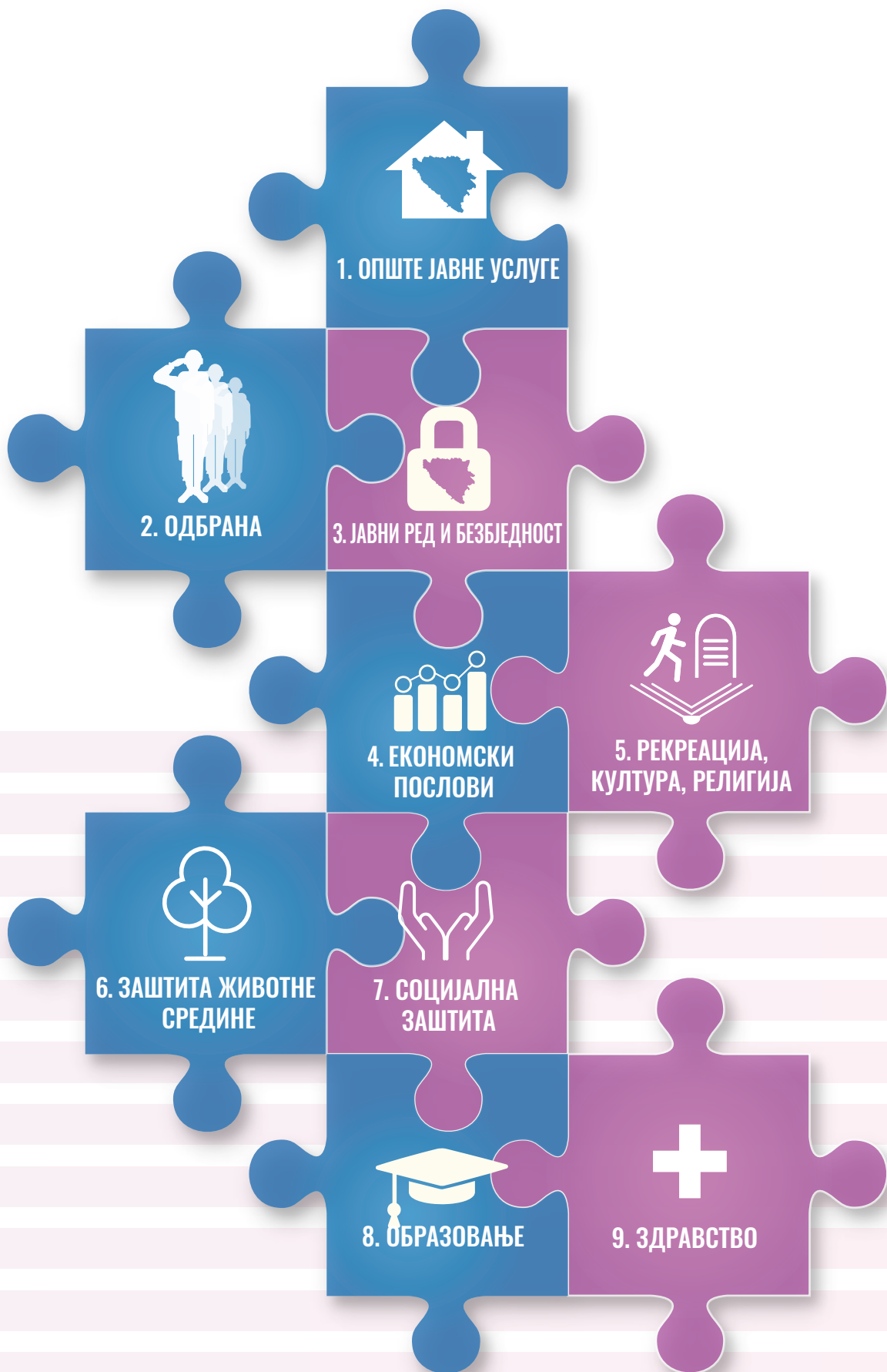
**Расходи по COFOG класификацији
Институције Босне и Херцеговине
и износ њиховог буџета за 2024. годину**

Највећи корисници буџета

COFOG класификација

Класификацију владиних функција (COFOG – Classification of the Functions of the Government) објавило је Одјељење за статистику Уједињених нација и односи се на средства из буџета разврстана по намјени за коју се троше.

Опште јавне услуге **1.909.021.053 КМ**

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине	24.080.000
Предсједништво Босне и Херцеговине	10.560.000
Генерални секретаријат Савјета министара Босне и Херцеговине	7.212.000
Дирекција за европске интеграције Босне и Херцеговине	5.841.000
Министарство спољних послова Босне и Херцеговине	67.409.000
Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине	6.695.000
Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине	11.674.000
Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине	178.440.000
Министарство правде Босне и Херцеговине	4.006.000
Министарство безбједности Босне и Херцеговине	119.000
Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине	12.358.000
Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине	39.794.000
Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине	26.104.000
Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине	5.980.000
Централна изборна комисија Босне и Херцеговине	15.877.000
Агенција за државну службу Босне и Херцеговине	2.197.000
Агенција за статистику Босне и Херцеговине	6.782.000
Архив Босне и Херцеговине	1.003.000
Фонд за повратак Босне и Херцеговине	574.000
Одбор државне службе за жалбе Босне и Херцеговине	520.000
Канцеларија за законодавство Босне и Херцеговине	1.002.000
Агенција за јавне набавке Босне и Херцеговине	1.567.000
Канцеларија за разматрање жалби Босне и Херцеговине	3.155.000
Институт за нестала лица Босне и Херцеговине	3.407.000
Дирекција за економско планирање Босне и Херцеговине	1.463.000
Канцеларија координатора за реформу јавне управе Босне и Херцеговине	1.861.000
Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини	1.578.000
Централна јединица за хармонизацију Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине	892.000
Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције Босне и Херцеговине	1.993.000
ДИРЕКТНИ ТРАНСФЕРИ И РЕЗЕРВИСАЊЕ	34.145.000
СЕРВИСИРАЊЕ СПОЉНОГ ДУГА	1.430.733.053

Одбрана **390.502.000 KM**

Министарство одбране Босне и Херцеговине

390.502.000

Јавни ред и безбједност **371.449.000 KM**

Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине

9.024.000

Уставни суд Босне и Херцеговине

9.624.000

Суд Босне и Херцеговине

21.750.000

Тужилаштво Босне и Херцеговине

20.708.000

Правобранилаштво Босне и Херцеговине

1.469.000

Институција омбудсмена за људска права Босне и Херцеговине

3.556.000

Завод за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера Босне и Херцеговине

16.000.000

Министарство правде Босне и Херцеговине

8.133.000

Министарство безбједности Босне и Херцеговине

11.765.000

Државна агенција за истраге и заштиту

45.079.000

Гранична полиција Босне и Херцеговине

102.821.000

Обавјештајно-безбједоносна агенција Босне и Херцеговине

49.436.000

Служба за послове са странцима Босне и Херцеговине

18.238.000

Агенција за полицијску подршку Босне и Херцеговине

1.932.000

Агенција за форензичка испитивања и вјештачења Босне и Херцеговине

2.163.000

Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова Босне и Херцеговине

3.571.000

Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине

46.180.000

Економски послови **72.635.000 KM**

Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине	13.069.000
Агенција за унапређење страних инвестиција у Босни и Херцеговини	1.762.000
Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине	10.648.000
Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине	1.726.000
Министарство комуникација и транспорта Босне и Херцеговине	10.684.000
Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине	5.286.000
Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине	7.808.000
Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине	1.866.000
Институт за метрологију Босне и Херцеговине	3.641.000
Институт за интелектуалну својину Босне и Херцеговине	2.176.000
Институт за акредитовање Босне и Херцеговине	1.657.000
Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља	2.735.000
Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине	1.161.000
Агенција за безбједност хране Босне и Херцеговине	2.169.000
Агенција за рад и запошљавање Босне и Херцеговине	1.582.000
Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју Босне и Херцеговине	736.000
Комисија за концесије Босне и Херцеговине	1.193.000
Агенција за осигурање у Босни и Херцеговини	633.000
Институција омбудсмана за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини	532.000
Агенција за поштански саобраћај Босне и Херцеговине	968.000
Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине	603.000

Заштита животне средине **9.118.000 KM**

Центар за уклањање мина у Босни и Херцеговини	7.806.000
Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност у Босни и Херцеговини	1.312.000

Здравство **8.498.000 KM**

Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине

8.498.000

Рекреација, култура и религија **9.880.000 KM**

Меморијални центар Сребреница - Поточари Спомен обиљежје и мезарје за жртве геноцида из 1995. године

1.447.000

Регулаторна агенција за комуникације Босне и Херцеговине

4.392.000

Министарство цивилних послова Босне и Херцеговине

1.373.000

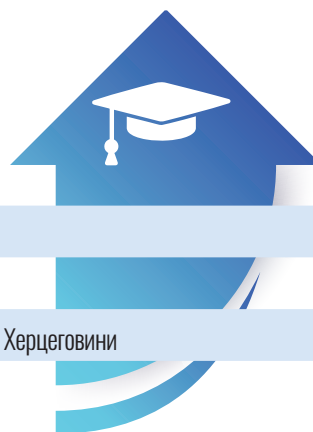
Комисија за очување националних споменика

1.798.000

Агенција за антидопинг контролу Босне и Херцеговине

870.000

Образовање **3.660.000 KM**

Агенција за развој високог образовања и осигурање квалитета Босне и Херцеговине

1.136.000

Агенција за предшколско, основно и средње образовање Босне и Херцеговине

1.456.000

Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања у Босни и Херцеговини

1.068.000

Социјална заштита **11.370.000 KM**

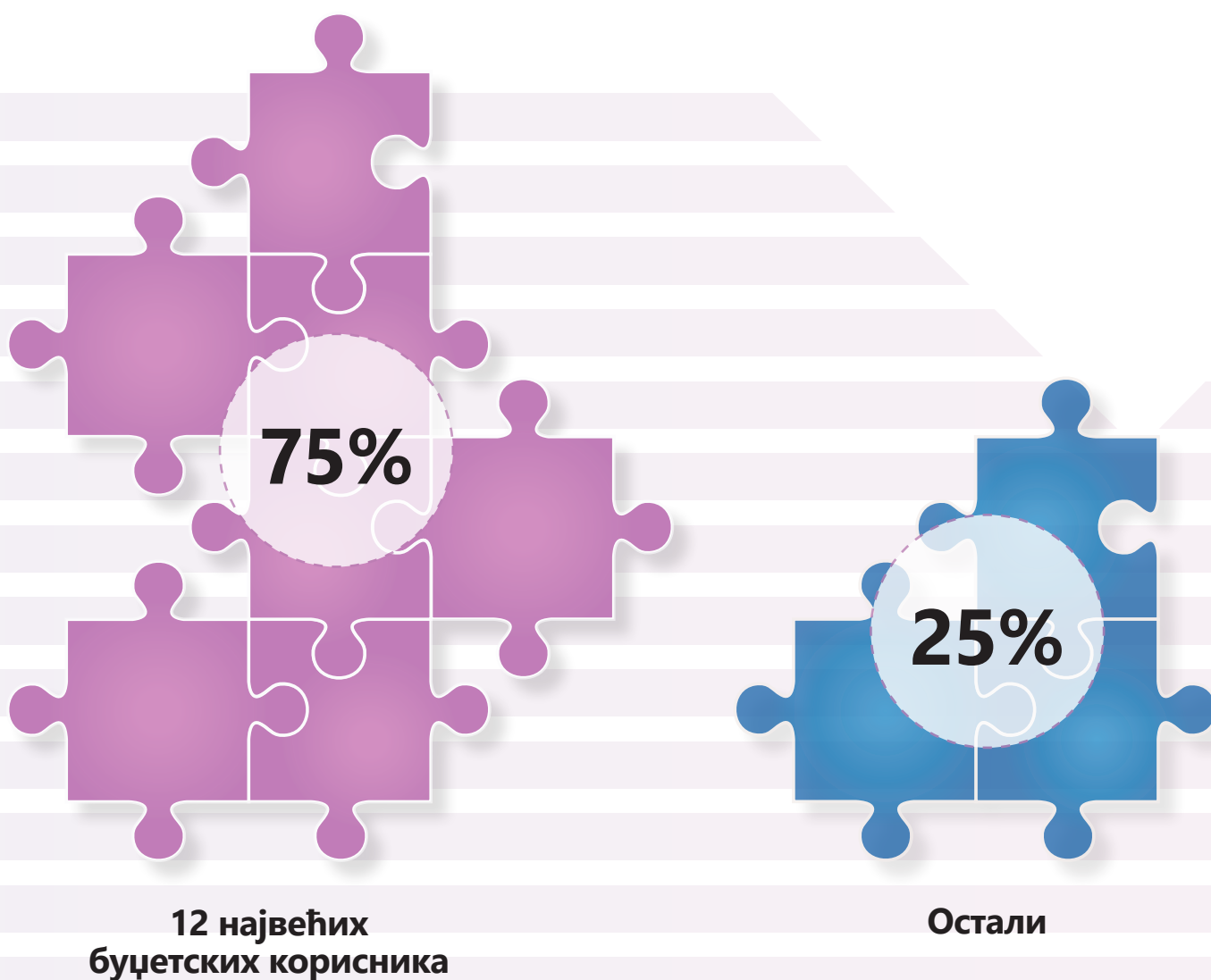

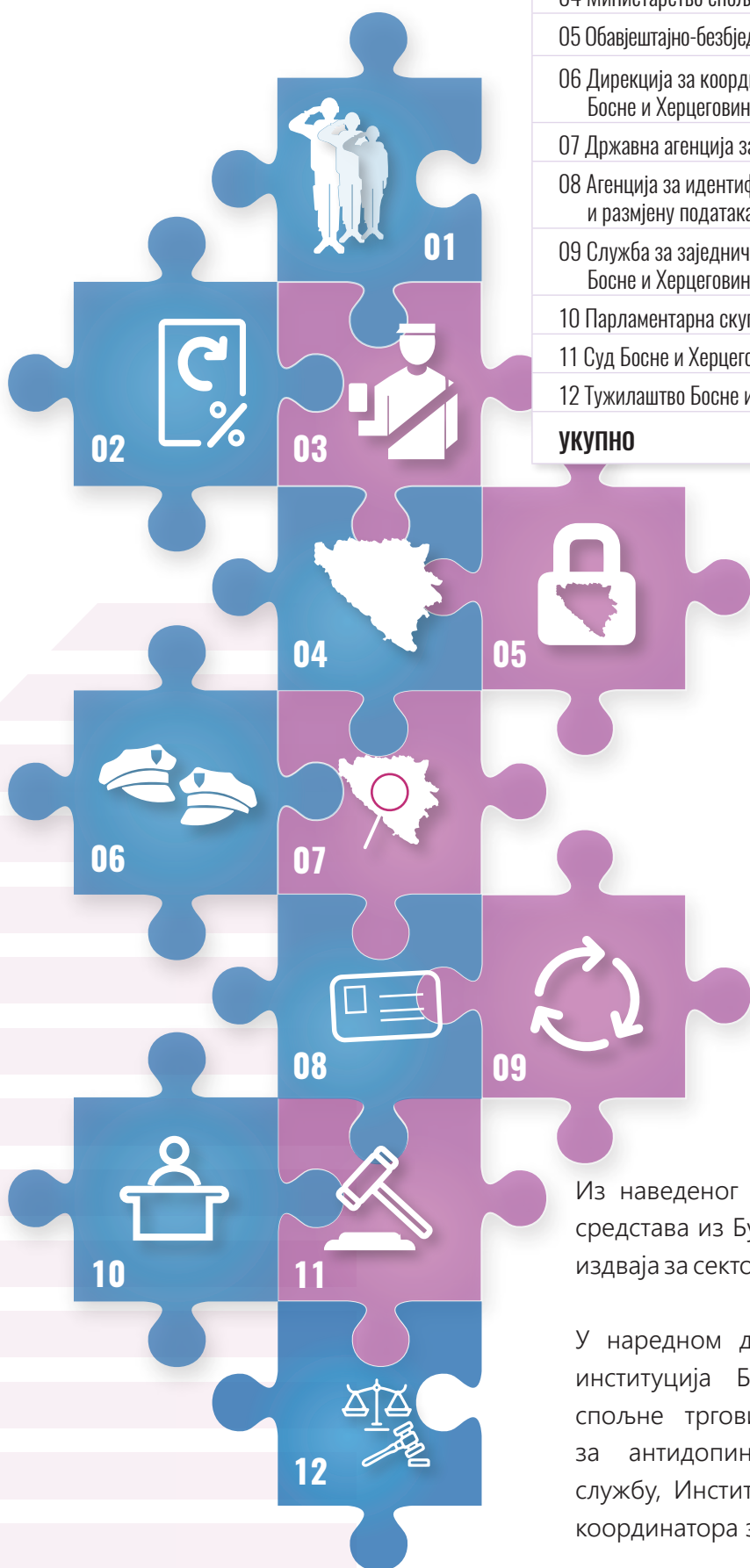
Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине

11.370.000

Највећи корисници буџета институција Босне и Херцеговине

Увидом у укупне расходе институција Босне и Херцеговине, **евидентно је да се на 12 буџетских корисника односи 1.012.303.000 КМ, што чини 75% расхода буџета институција** Босне и Херцеговине (без издвајања средстава за финансирање спољног дуга).

НАЗИВ БУЏЕТСКОГ КОРИСНИКА	БУЏЕТ ЗА 2024. ГОДИНУ
01 Министарство одбране Босне и Херцеговине	390.502.000
02 Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине	178.440.000
03 Гранична полиција Босне и Херцеговине	102.821.000
04 Министарство спољних послова Босне и Херцеговине	67.409.000
05 Обавјештајно-безбједносна агенција Босне и Херцеговине	49.436.000
06 Дирекција за координацију полицијских тијела Босне и Херцеговине	46.180.000
07 Државна агенција за истраге и заштиту	45.079.000
08 Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине	39.794.000
09 Служба за заједничке послове институција Босне и Херцеговине	26.104.000
10 Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине	24.080.000
11 Суд Босне и Херцеговине	21.750.000
12 Тужилаштво Босне и Херцеговине	20.708.000
укупно	1.012.303.000

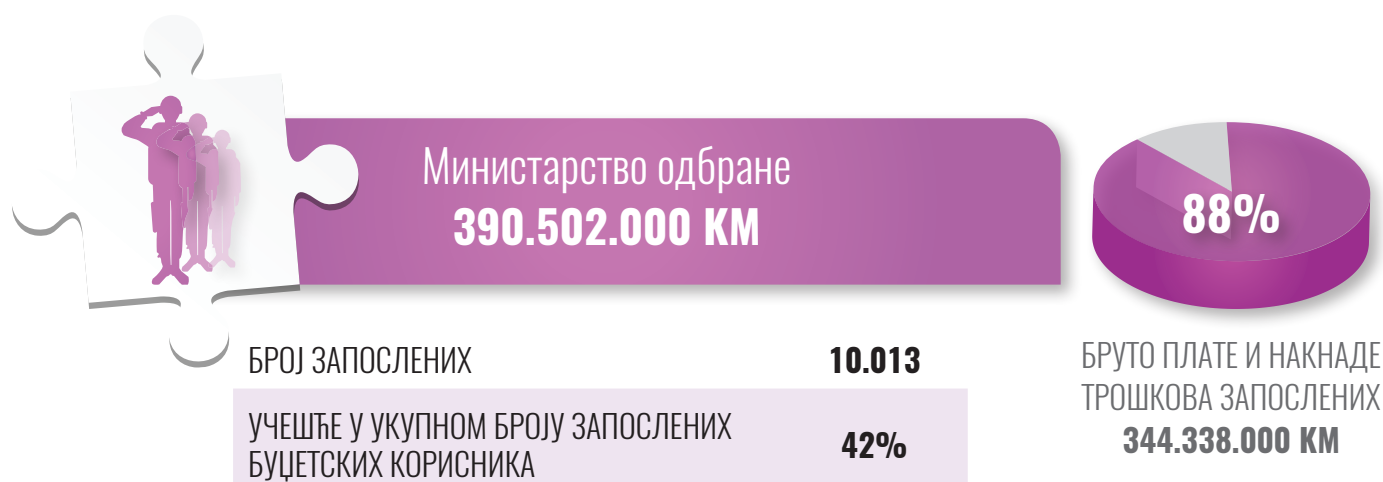
Из наведеног се може јасно видјети да се највише средстава из Буџета институција Босне и Херцеговине издваја за сектор одбране те јавног реда и безбједности.

У наредном дијелу ћемо представити расходе пет институција Босне и Херцеговине: Министарства спољне трговине и економских односа, Агенције за антидопинг контролу, Агенције за државну службу, Института за стандардизацију и Канцеларије координатора за реформу јавне управе.

УДИО ПЛАТА И НАКНАДА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ КОД НАЈВЕЋИХ БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА

Једнако како смо говорили у дијелу са укупним расходима, у оквиру ових 12 институција највише се буџетских средстава издваја за плате и накнаде, имајући у виду велики број запослених особа у наведеним институцијама.

Остали расходи у оквиру наведених институција односе се на издатке у вези са потребама за њихово несметано функционисање, укључујући и по неколико капиталних пројеката, што ће бити детаљније представљено у дијелу који се односи на поједине институције.

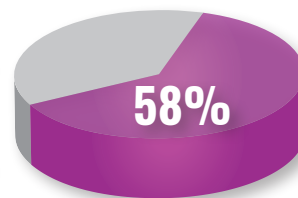

Управа за индиректно опорезивање 178.440.000 KM

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ **2.641**

УЧЕШЋЕ У УКУПНОМ БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ
БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **11%**

УЧЕШЋЕ БРУТО ПЛАТА И НАКНАДА ТРОШКО-
ВА ЗАПОСЛЕНИХ У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА
ПЛАТА БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **11%**

БРУТО ПЛАТЕ И НАКНАДЕ
ТРОШКОВА ЗАПОСЛЕНИХ
103.521.000 KM

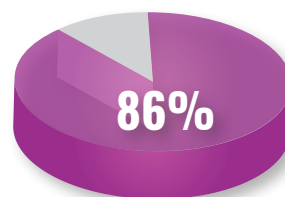

Правосудне институције 61.106.000 KM

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ **729**

УЧЕШЋЕ У УКУПНОМ БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ
БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **3%**

УЧЕШЋЕ БРУТО ПЛАТА И НАКНАДА ТРОШКО-
ВА ЗАПОСЛЕНИХ У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА
ПЛАТА БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **5%**

БРУТО ПЛАТЕ И НАКНАДЕ
ТРОШКОВА ЗАПОСЛЕНИХ
52.488.000 KM

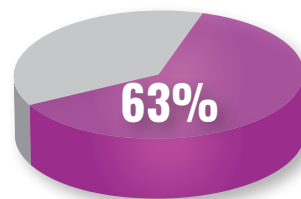

Министарства осим Министарства одбране 158.655.000 KM

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ **1691**

УЧЕШЋЕ У УКУПНОМ БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ
БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **7%**

УЧЕШЋЕ БРУТО ПЛАТА И НАКНАДА ТРОШКО-
ВА ЗАПОСЛЕНИХ У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА
ПЛАТА БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **10%**

БРУТО ПЛАТЕ И НАКНАДЕ
ТРОШКОВА ЗАПОСЛЕНИХ
99.349.000 KM

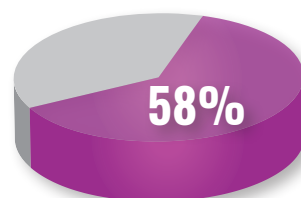

Остале институције 289.036.000 KM

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ **3766**

УЧЕШЋЕ У УКУПНОМ БРОЈУ ЗАПОСЛЕНИХ
БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **16%**

УЧЕШЋЕ БРУТО ПЛАТА И НАКНАДА ТРОШКО-
ВА ЗАПОСЛЕНИХ У УКУПНИМ ТРОШКОВИМА
ПЛАТА БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА **17%**

БРУТО ПЛАТЕ И НАКНАДЕ
ТРОШКОВА ЗАПОСЛЕНИХ
167.707.000 KM

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине је основано 1996. године, са сједиштем у Сарајеву. Надлежности Министарства спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине прописане су чланом 9. Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ”, бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 и 87/17).

Министарство спољне трговине и економских односа надлежно је за:

- спољнотрговинску политику и царинско-тарифну политику БиХ;
- припремање уговора, споразума и других аката из области економских односа и трговине са другим државама;
- припремање билатералних и мултилатералних споразума и других аката везано за обнову и реконструкцију БиХ;
- односе са међународним организацијама и институцијама из области спољне трговине и економских односа;
- припрему и израду макроекономских односно стратешких докумената из области економских односа;
- пословно окружење, јединствени економски простор;
- развој и промоцију предузетништва;
- контролу промета роба и услуга који имају посебан режим у промету односно у извозу и увозу;
- заштиту потрошача;
- конкуренцију;
- координацију међународне економске помоћи БиХ изузев дијела који се односи на помоћ Европске уније;
- ветеринарство.

Министарство је надлежно и за обављање послова и задатака из надлежности БиХ који се односе на дефинисање политике, основних принципа, координисање дјелатности и усклађивање планова ентитетских тијела власти и институција на међународном плану у подручјима:

- пољопривреде;
- енергетике;
- заштите околине, развоја и коришћења природних ресурса;
- туризма.

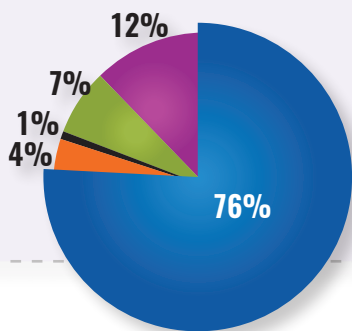
У саставу овог Министарства као управна организација је Канцеларија за ветеринарство БиХ, Управа БиХ за заштиту здравља биља и Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју Босне и Херцеговине.

II МИСИЈА

Развој и провођење спољнотрговинске и царинско-тарифне политике Босне и Херцеговине, унапређење система инфраструктуре квалитета, ефикаснија регулација тржишта у сврху обезбјеђења слободног кретања роба и услуга и тржишне фер конкуренције, осигурање јединственог економског простора и координација активности на пољу пољопривреде, енергетике, заштите околине, развоја и коришћења природних ресурса и туризма.

III СТРУКТУРА РАСХОДА

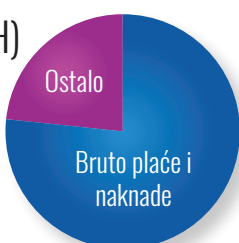
Буџет Министарства спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине за 2024. годину износи 13.069.000 КМ са сљедећом структуром расхода:

1. Текући издаци укупно	10,524,000 КМ
1.1. Текући издаци непосредна потрошња	9.842.400 КМ
1.2. Програм посебне намјене (ППН) Трговска гора	500.000 КМ
1.3. Кабинет замјеника предсједавајућег СМБИХ (ППН)	181.600КМ
2. Текући грантови	900.000 КМ
3. Капитални издаци	1.645.000 КМ

ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ са програмима посебне намјене (ППН)

Бруто плате и накнаде	7.803.000 КМ
Накнаде трошкова запослених и скупштинских заступника	1.203.000 КМ
Путни трошкови	400.000 КМ
Издаци телефонских и поштанских услуга	72.000 КМ
Набавка материјала	50.000 КМ
Издаци за услуге превоза и горива	60.000 КМ
Изнајмљивање имовине и опреме	1.000 КМ
Издаци за текуће одржавање	160.000 КМ
Издаци сигурања и банкарских слуга и услуга платног промета	15.000 КМ
Уговорене и друге посебне услуге	760.000 КМ

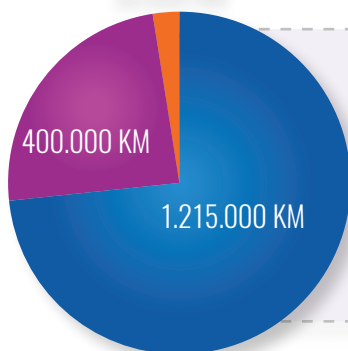

ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ непосредна потрошња (без ППН)

Бруто плате и накнаде	7.680.000 КМ
Накнаде трошкова запослених и скупштинских заступника	1.196.400 КМ
Путни трошкови	350.000 КМ
Издаци телефонских и поштанских услуга	70.000 КМ
Набавка материјала	50.000 КМ
Издаци за услуге превоза и горива	60.000 КМ
Изнајмљивање имовине и опреме	1.000 КМ
Издаци за текуће одржавање	160.000 КМ
Издаци сигурања и банкарских слуга и услуга платног промета	15.000 КМ
Уговорене и друге посебне услуге	260.000 КМ

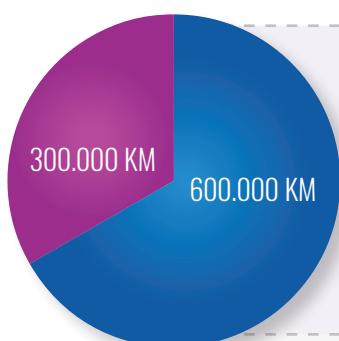

30.000 КМ

КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ

Набавка опреме
Набавка сталних средстава у облику права
Реконструкција и инввестиционо одржавање

ТЕКУЋИ ГРАНТОВИ

Грант средстава за подршку сајамских и других манифестација и активности у земљи
Грант средстава за подршку сајамских и других манифестација и активности у иностранству

АГЕНЦИЈА ЗА АНТИДОПИНГ КОНТРОЛУ (АДАБИХ) 870.000 КМ

I ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Агенција за антидопинг контролу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: АДАБиХ) основана је Законом о спорту у Босни Херцеговини ("Службени гласник БиХ" број 27/08) као самостална управна организација за праћење и провођење међународних конвенција против допинга у спорту у Босни и Херцеговини, а са радом је почела крајем 2009. године.

Организација АДАБиХ приказана је на сљедећој шеми:

АДАБиХ обавља сљедеће послове:

- систематски прати и координише активности против допинга у спорту,
- предлаже и проводи мјере против допинга у спорту,
- одговорна је за примјену конвенција, кодекса WADA-е и правила Међународног олимпијског комитета, Међународног параолимпијског комитета и међународних спортских савеза,
- руководи припремама и процедурама за доношење закона којима се уређује ова област.

II МИСИЈА И ВИЗИЈА

Мисија АДАБиХ је да успостави ефикасан систем антидопинг превенције, едукације и контроле примјењујући међународне конвенције, свјетски антидопинг Кодекс, правила Међународног олимпијског комитета, Међународног параолимпијског комитета, међународних спортских савеза у циљу заштите здравља спортиста и спречавања варања у спорту.

Визија АДАБиХ је да путем антидопинг активности створи услове за сигуран, здрав и поштен спорт у Босни и Херцеговини.

III СТРУКТУРА РАСХОДА

Буџет АДАБиХ за 2024. годину износи **870.000 КМ**.

Структура расхода, према економским категоријама и изворима финансирања:

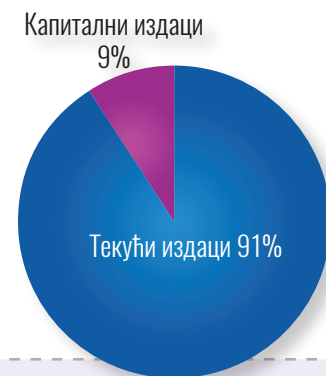
ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ 794.000 КМ

- Бруто плате и накнаде трошкова запослених **470.000 КМ**
- Издаци за материјал и услуге **324.000 КМ**

КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ 76.000 КМ

- Набавка опреме (буџет) **66.000 КМ**
- Набавка опреме (примици од продаје сталних средстава) **10.000 КМ**

Буџетом за 2024. годину АДАБиХ је одобрено девет (9) запослених.

АДАБиХ реализује активности у оквиру програма "Превенција и спречавање допинга у спорту", кроз програмску активност „Обављање допинг контрола у складу са позитивним прописима [превентивне (едукација) и контролне активности].

Реализација програма прати се путем индикатора исхода "број спортова у којима се обавља допинг контрола" док се реализација програмске активности прати путем два индикатора исхода:

- број обављених допинг контрола;
- број кампања усмјерених према различитим циљним групама (едукативне активности).

АГЕНЦИЈА ЗА ДРЖАВНУ СЛУЖБУ БИХ 2.197.000 КМ

I ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Агенција за државну службу Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) је основана чланом 62. Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17), а званично је почела са радом у фебруару 2003. године.

У складу са Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине Агенција је надлежна да:

Организација АДСБиХ приказана је на сљедећој шеми:

- а) осигура реализацију процеса запошљавања државних службеника на захтјев институција;
- б) помаже институцијама у реализацији њихове кадровске политике, организационог развоја, као и при успостављању јединственог информационог система за управљање људским ресурсима у институцијама Босне и Херцеговине;
- в) обезбјеђује обуку и развој државне службе;
- г) обавља и друге послове и задатке утврђене Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине.

II МИСИЈА И ВИЗИЈА

Мисија АДС БиХ је да реализује процес запошљавања и стручног усавршавања државних службеника те да помаже у управљању људским потенцијалима институција БиХ ради ефикаснијег, професионалнијег и економичнијег обављања послова из домена државне службе.

Визија АДСБиХ - модерна државна служба која послује у складу са највишим стандардима.

III СТРУКТУРА РАСХОДА

Буџет АДСБиХ за 2024. годину износи **2.197.000 КМ**.

Структура расхода, према економским категоријама и изворима финансирања:

ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ 1.832.000 КМ

- Бруто плате и накнаде трошкова запослених **1.334.000 КМ**
- Издаци за материјал и услуге **498.000 КМ**

КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ 365.000 КМ

- Набавка опреме (буџет) **365.000 КМ**

Буџетом за 2024. годину АДСБиХ је одобрено двадесет девет (29) запослених.

АДСБиХ реализује активности у оквиру програма “Запошљавање, стручно усавршавање и заштита права државних службеника”, кроз програмске активности:

1. Провођење конкурсних процедура, обука и заштита права државних службеника
2. Редизајн информационог система Регистра запослених у институцијама БиХ
3. Стратешко управљање и администрација

Реализација програма се прати путем два индикатора исхода „Број постављених државних службеника у односу на број упражњених позиција достављених у захтјевима за оглашавање радних мјеста од стране институција БиХ” и „Степен задовољства корисника обука које пружа Агенција”, док се реализација програмских активности прати путем следећих индикатора исхода:

1. Провођење конкурсних процедура, обука и заштита права државних службеника	Број завршених конкурсних процедура у односу на број запримљених захтјева за оглашавање
	Број реализованих обука у односу на план
	Број ријешених предмета по захтјевима за остваривање права и одговорности
2. Редизајн информационог система Регистра запослених у институцијама БиХ	Реализације редизајна информационог система Регистра запослених у институцијама БиХ
3. Стратешко управљање и администрација	Број планских и извјештајних докумената

ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I ЗАКОНСКИ ОСНОВ

Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине (ИСБИХ) је научно-стручна институција за стандардизацију Босне и Херцеговине успостављена према Закону о оснивању Института за стандардизацију БиХ („Службени гласник БиХ”, бр.44/04) и Закону о стандардизацији БиХ („Службени гласник БиХ”, бр.19/01), задужена за развој стандарда и доношење БАС стандарда, у складу са циљевима и принципима на којима се заснива стандардизација у Босни и Херцеговини.

ИСБИХ је надлежан да:

- у подручју стандардизације: предлаже стратегију стандардизације у Босни и Херцеговини, припрема и издаје БАС стандарде, представља и заступа Босну и Херцеговину у европским и међународним организацијама за стандардизацију те обавља послове који произлазе из међународних споразума и чланства у тим организацијама, учествује у припремању техничких прописа, развија информациони систем о стандардима и другим сродним документима, проглашава стандарде БиХ (БАС), организује и спроводи специјалистичко образовање кадрова у подручју стандардизације, бави се издавачко – публицистичком дјелатношћу из подручја стандардизације.
- у подручју оцјењивања усаглашености: учествује у успостављању и одржавању система сертификације и хомологације у складу са европским моделом, заступа Босну и Херцеговину у европским и међународним организацијама за оцјењивање усаглашености и организује образовање из подручја оцјењивања усаглашености.

II МИСИЈА И ВИЗИЈА

Мисија ИСБИХ-а

Водити, одржавати и континуирано побољшавати систем стандардизације у БиХ, заступајући интересе свих заинтересованих страна у области стандардизације, поштујући захтјеве и препоруке европских и међународних организација за стандардизацију.

Визија ИСБИХ-а

Бити међународно, регионално и институција за стандардизацију препознатљива у Босни и Херцеговини која ће се својим стручним и професионалним радом пуноправно укључити у европски и глобални посао стандардизације.

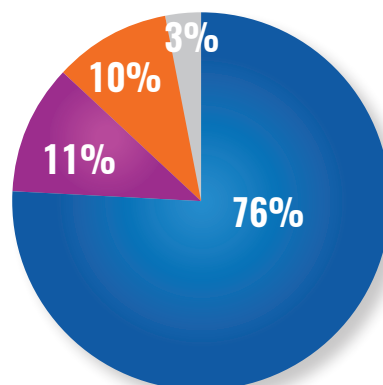
III СТРУКТУРА РАСХОДА

Буџетом за 2024. годину ИСБИХ-у је одобрено 40 запослених. Буџет ИСБИХ-а за 2024. годину износи **1.866.000 КМ**, са сљедећом структуром расхода:

1. ТЕКУЋИ ИЗДАЦИ 1.817.000 КМ

- Бруто плате и накнаде трошкова запослених **1.622.000 КМ**
- Издаци за материјал и услуге **195.000 КМ**

2. КАПИТАЛНИ ИЗДАЦИ 49.000 КМ

Бруто плате и накнаде трошкова запослених

Накнаде трошкова запослених

Материјални трошкови

Капитални издаци

УРЕД КООРДИНАТОРА ЗА РЕФОРМУ ЈАВНЕ УПРАВЕ

Канцеларија координатора за реформу јавне управе у БиХ настала је као одговор на потребе грађана за ефикаснијом и одговорнијом јавном управом на свим нивоима власти, способном за преузимање обавеза у процесу евроинтеграција БиХ.

Њена улога је да координише реформске активности између Савјета министара, ентитетских и Владе Брчко дистрикта, блиско сарађујући са Делегацијом Европске комисије у БиХ.

Канцеларија координише, усмјерава и прати реформу јавне управе, како би њена унапређена организациона структура уз примјену најбоље европске праксе била способна да проведе цјелокупан процес евроинтеграција БиХ и постане дио европског административног простора.

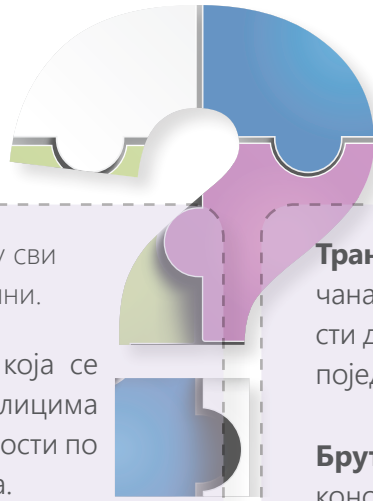
Канцеларија координатора за реформу јавне управе има одговарајући институционални статус и развијене организационе, кадровске и материјално-техничке капацитете, експертизу и механизме који обезбјеђују праћење и обезбјеђење одрживости постигнутих резултата те даљу модернизацију и унапређење јавне управе у БиХ у складу са принципима европског административног простора и очекивањима грађана, пословне заједнице и друштва у цјелини.

Програмска структура Канцеларије координатора за реформу јавне управе, са подацима о потребним средствима по свим програмима:

Економски код	Врста расхода	2024. година	
		Укупно	
		1.861.000	100%
	Бруто плате и накнаде	1.472.000	79%
6112	Накнаде трошкова запослених	244.000	13%
6131	Путни трошкови	12.000	1%
6132	Издаци телефонских услуга	14.000	1%
6133	Издаци за енергију и комуналне услуге		0%
6134	Набавка материјала	11.000	1%
6135	Издаци за услуге превоза и горива	16.000	1%
6136	Унајмљивање имовине и опреме	6.000	0%
6137	Издаци за текуће одржавање	17.000	1%
6138	Издаци осигурања и банкарских услуга	4.000	0%
6139	Уговорене услуге	55.000	3%
8213	Набавка опреме	10.000	1%

БУЏЕТСКИ РЈЕЧНИК

Буџет - акт којим се предвиђају сви приходи и расходи у једној години.

Концесија - дозвола власти која се даје правним или физичким лицима за обављање одређене дјелатности по унапријед утврђеним условима.

Јавна политика - план или смјер дјеловања институција власти.

Буџет за грађане - поједностављен и илустрован приказ одређених дијелова званичног Буџета.

Устав - основни правни акт неке државе којим се успоставља политички и правни поредак.

Буџетски корисник - институције и сви остали органи који се финансирају из буџета.

Документ оквирног буџета (ДОБ) - пројекција трогодишњих прихода и расхода односно средњорочна пројекција буџета.

Макроекономија - подручје економских наука која се бави укупном привредом неког подручја (земље), проучавајући међусобне односе укупне (агрегатне) производње, прихода, запослености, цијена и других варијабли.

Номинални БДП - представља збир количина произведених финалних роба и услуга од стране резидентних јединица у земљи током одређеног временског периода помножен са њиховим текућим цијенама.

Реални БДП - представља збир количина финалних добара у сталним (умјесто текућим) цијенама те указује на количину произведених производа и услуга.

Економски раст - подразумјева укупан пораст производње, производних капацитета и свих других дијелова једне привреде, односно представља раст укупног аутопута једне привреде усљед раста радне снага, капиталних добара, те унапређења технологије и продуктивности.

Трансфери од других нивоа власти - новчана средства која виши или нижи нивои власти дозначавају у буџет са циљем реализације појединих програма и/или функција.

Бруто домаћи производ (БДП) - макроекономски индикатор који показује вриједност финалних добара и услуга произведених у земљи током године, изражено у новчаним јединицама.

Инфлација - представља повећање општег нивоа цијена у односу на вриједност новца.

Владина/јавна потрошња - (Издаци за крајњу потрошњу владе) – Сектор владе се састоји од свих институционалних јединица, које, уз испуњавање њихових политичких обавеза и улоге економског регулисања, у принципу производе нетржишне услуге (могуће и робе) за индивидуалну или колективну потрошњу, те редистрибуишу доходак и богатство. Издаци за крајњу потрошњу владе укључују двије категорије издатака.

- Нетржишни аутопут; осим инвестиција за властити рачун; који се мјери трошковима производње, умањен за повремену продају.

- Владине набавке роба и услуга од тржишних произвођача, које се без било каквог трансформисања пласирају домаћинствима, као социјални трансфер „у натури“.

COFOG класификација - Класификација владиних функција (COFOG – Classification of the Functions of the Government) објављена је од стране Одјелења за статистику Уједињених нација и односи се на средства из буџета разврстана по намјени за коју се троше.

Стална имовина - дио имовине који ће остати непромијењен, тј. задржати исти појавни облик, у временском року дужем од годину дана и који неће бити утрошен у једном нормалном производном циклусу (нпр. земља, зграде, машине, итд.). Набавља се са намјером да буде кориштена у властитом пословању, а не за даљњу препродају.

Име и презиме

Адреса

E-mail

Организација/
Институција

Питања, коментаре и сугестије можете написати на полеђини обрасца.

Име и презиме

Адреса

E-mail

Организација/
Институција

Питања, коментаре и сугестије можете написати на полеђини обрасца.

ПИТАЊА, КОМЕНТАРИ И СУГЕСТИЈЕ

Поштовани, ако имате питање, коментар или сугестију у вези са припремом и представљањем “Буџета за грађане”, можете искористити припремљене обрасце, искинути их и послати поштом на адресу:

**Министарство финансија и трезора БиХ (Кабинет министра - Односи са јавношћу),
Трг БиХ 1, 71000 Сарајево**

Такође, питања, коментаре и сугестије можете послати и путем електронске поште:
trezorbih@mft.gov.ba.

С поштовањем,
Министарство финансија и трезора БиХ

Blank lined writing area with 20 horizontal lines.